

Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ВК1.5.(М.2) ПРЕДСТАВНИЦТВО ТА ЛОБІЮВАННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ВК1.5.(М.2) Представництво та лобіювання в соціальній сфері
Статус дисципліни	Вибіркова, цикл професійної підготовки блоку дисциплін відповідно до траєкторії студента чи курсанта
Рівень вищої освіти, форма навчання	Перший (бакалаврський), денна форма
Освітньо-професійна програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рік навчання, семестр	4-й рік (7 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Костишин Емілія Іванівна, к. і. наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
E-mail	e.kostyshyn@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3278
Консультації	Згідно з розкладом консультацій кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук

2. Анотація до курсу

У своїй фаховій діяльності соціальним працівникам доводиться представляти інтереси, захищати права своїх клієнтів у різноманітних державних, недержавних установах і організаціях, взаємодіяти від їхнього імені з приватними особами. Представництво інтересів клієнта називають ще адвокатуванням, або адвокаті (від англ. advocasy – захист прав).

Представництво (адвокатування) у соціальній роботі – процес захисту прав, реалізації інтересів індивідів, груп людей уповноваженими особами з метою отримання ними доступу до послуг установ, на які вони мають право, але не можуть їх отримати; взаємодія від імені клієнта з юридичними і фізичними особами.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

Програму вивчення навчальної дисципліни «Представництво та лобіювання в соціальній сфері» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів в галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота».

Об'єктом навчальної дисципліни є сфера соціальної дійсності, у якій цілеспрямовано конструюється система відносин в соціальній сфері за допомогою механізмів та інструментів представництва та лобіювання в соціальній сфері.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Представництво та лобіювання в соціальній сфері» є процес захисту прав, реалізації інтересів індивідів, груп людей уповноваженими особами з метою отримання ними доступу до соціальних послуг.

Вивчення

3. Мета і завдання курсу

3.1. Метою навчальної дисципліни є сформувати цілісне теоретичне уявлення щодо представництва та лобіювання як соціальних інститутів та механізмів впливу; знати зміст і конкретні форми, методи і прийоми та можливості здійснення цих процесів на законних підставах, відстоюючи інтереси вразливих верств населення; осягнути морально-етичні аспекти цих процесів, знань та навичок для вирішення проблем комунікації і професійної реалізації.

3.2. Завдання:

- розкрити сутність представництва, лобіювання та посередництва в соціальній роботі;
- визначити об'єкти та суб'єкти можливого представництва та лобіювання в соціальній роботі;
- сформувати навички свідомого використання методів і форм представництва і лобіювання в соціальній сфері при захисті інтересів вразливих груп населення;
- сприяти вихованню та закріпленню морально-етичних норм представництва та лобіювання;
- розвинути професійно-значущі якості у здобувачів, необхідних для здійснення представництва та лобіювання;
- розвинути творче мислення, уміння аналізувати і оцінювати конфліктні ситуації, грамотно визначати шляхи і способи оптимального вирішення соціальних проблем шляхом представництва та лобіювання;
- сформувати розуміння форм та методів адвокаційних кампаній залежно від викликів соціальної реальності;
- сформувати навички ведення комунікації між усіма суб'єктами адвокаційних кампаній у соціальній сфері.

3.3. Компетентності:

Загальні компетентності

- ЗК03 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК04 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК05 Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК06 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК07 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК08 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК09 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК12 Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК14 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК15 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ФК01 Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
- ФК09 Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
- ФК10 Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
- ФК11 Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
- ФК12 Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.
- ФК13 Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.
- ФК14 Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
- ФК15 Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
- ФК16 Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
- ФК17 Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- ФК18 Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
- ФК20 Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

3.4. Програмні результати навчання:

- РН01 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
- РН02 Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.
- РН03 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
- РН04 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
- РН05 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
- РН06 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
- РН08 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
- РН09 Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.
- РН12 Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.
- РН15 Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
- РН17 Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

- психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.
- PH18 Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.
- PH22 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

4. Формат і обсяг курсу

- Формат курсу** Навчальний матеріал містить вісім тем. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально та у групі завдання.
- Обсяг дисципліни:** 4,5 кредити / 135 академічних годин, з яких: лекцій – 32 години, практичних – 32 години, самостійної роботи – 71 години.
- Форми навчання** лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (у тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у поза аудиторний час з подальшою їх перевіркою на семінарських заняттях).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
Тема 1. Теорія та історія соціальної адвокатури	12	2	2		8
Тема 2. Інструменти соціальної адвокатури прав та інтересів вразливих груп населення	17	4	4		9
Тема 3. Нормативно-правове соціальної адвокатури у системі соціальної роботи в Україні	17	4	4		9
Тема 4. Стратегії та різновиди представництва інтересів клієнту	17	4	4		9
Тема 5. Індивідуальне представництво інтересів клієнтів соціальної роботи	17	4	4		9
Тема 6. Представництво інтересів груп клієнтів	21	6	6		9
Тема 7. Посередництво (медіація) як форма колективного представництва	17	4	4		9
Тема 8. Лобізм у системі представництва інтересів. Лобіювання як механізм реалізації інтересів соціальних груп	17	4	4		9
Усього годин за семестр	135	32	32		71
Усього годин	135	32	32		71

6. Інформаційний обсяг дисципліни

Тема 1. Теорія та історія соціальної адвокації

Поняття соціальної адвокації. Історичні аспекти формування соціальної адвокації щодо вразливих груп населення. Види соціальної адвокації: представництво, лобіювання, посередництво (медіація). Актуальність соціальної адвокації в системі соціальної роботи. Роль соціальної адвокації у соціальній роботі. Роль соціального працівника у системі соціальної адвокації.

Тема 2. Інструменти соціальної адвокації прав та інтересів вразливих груп населення

Інструменти соціальної адвокації: юридичні інструменти, інструменти громадської дипломатії та акції прямої дії.

Юридичні інструменти: запити на надання інформації; звернення; використання електронних сервісів органів влади та їхніх відкритих баз даних; петиції; подання позовів до суду; депутатські запити.

Інструменти громадської дипломатії: експертні ради; консультативно-дорадчі органи; робочі групи, створені при органах влади для виконання певних завдань; громадські обговорення і слухання; круглі столи; особисті зустрічі з посадовцями; членство в наглядових радах тощо.

Інструментами акції прямої дії: марші й демонстрації; мітинги; пікети; флешмоби; вірусний постинг; концерти, виставки, перформанси, вуличні акції.

Тема 3. Нормативно-правове соціальної адвокації у системі соціальної роботи в Україні

Загальний огляд законодавчої та нормативно-правової бази адвокації. Конституція України. Закон України: «Про звернення громадян», «Про доступ до публічної інформації», «Про соціальні послуги». Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів. Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації).

Тема 4. Стратегії та різновиди представництва інтересів клієнту

Поняття представництва інтересів. Різновиди представництва: індивідуальне, колективне, юридичне представництво, професійне, громадське представництва, самопредставництво. Колективне представництво та його форми: структурне представництво представництва рівних та посередництво.

Адвокаційні кампанії, бюджет та залучення ресурсів. Медійний супровід адвокаційної кампанії. Найкращі практики кампаній громадської адвокації.

Тема 5. Індивідуальне представництво інтересів клієнтів соціальної роботи

Різновиди індивідуального представництва: юридичне, професійне, громадське, самопредставництво. Особливості індивідуального представництва. Процес індивідуального представництва інтересів. Діяльність з індивідуального представництва інтересів. Розв'язання конфліктів та проведення переговорів. Представництво у ході оцінювання потреб. Заохочення до самопредставництва. Алгоритм індивідуального представництва інтересів клієнта (за Т.В. Семигіною). Етапи алгоритму.

Тема 6. Представництво інтересів груп клієнтів

Види колективного (опосередкованого) представництва: структурне, представництво рівних. Представництво інтересів категорії ВІЛ/СНІД-клієнтів. Представництво інтересів категорії клієнтів соціальної роботи: люди похилого віку. Представництво інтересів категорії клієнтів соціальної роботи: люди із обмеженими фізичними можливостями. Представництво інтересів категорії клієнтів соціальної роботи: жінки, які зазнали насилля. Представництво

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

інтересів категорії клієнтів соціальної роботи: переселенці. Представництво інтересів категорії клієнтів соціальної роботи: біженці. Представництво інтересів категорії клієнтів соціальної роботи: безхатченки. Представництво інтересів категорії клієнтів соціальної роботи: діти, які зазнали насилля. Представництво інтересів категорії клієнтів соціальної роботи: сироти. Зв'язок між стратегіями втручання у соціальній роботі та стратегіями представництва інтересів соціальних груп.

Тема 7. Посередництво (медіація) як форма колективного представництва

Поняття посередництва (медіації). Нормативно-правове забезпечення медіації в соціальній роботі. Закон України Про соціальні послуги. Закон України «Про медіацію». Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації). Основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги посередництва (медіації). Використання медіації у соціальній роботі з різними групами клієнтів. Зарубіжний досвід використання медіації в соціальній роботі.

Тема 8. Лобізм у системі представництва інтересів. Лобіювання як механізм реалізації інтересів соціальних груп

Сутність та основні різновиди лобіювання. Функції та методи лобіювання. Правомірні і нелегітимні методи лобізму. Пряме і опосередковане лобіювання. Технології цивілізованого лобіювання. Ресурси лобіювання: адміністративні, організаційні, силові (погрози, шантаж і тощо.), інформаційні (постійне постачання клієнта інформацією, а також прогнозування можливих дій), матеріально-фінансові. Технології лобізму: Government Relations; кабінетне лобіювання, публічне лобіювання. Організація лобістської кампанії. Висвітлення лобістської кампанії у медіа. Сутність та основні різновиди лобіювання в соціальній сфері.

7. Завдання для самостійного опрацювання

З метою закріплення отриманих практичних навиків, здобувачі освіти виконують індивідуальні завдання. Тематика індивідуальних завдань відображені у електронному освітньому середовищі «Віртуальний університет». Індивідуальне завдання – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань студентами у процесі навчання. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладача.

7. Методи навчання

Основні форми організації навчання: лекції, семінарські заняття із поточним контролем, виконання індивідуальних завдань, тематична контрольна робота, консультації.

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні і практичні (аспект передачі і сприймання навчальної інформації); індуктивні та дедуктивні (логічний аспект); репродуктивні та проблемно-пошукові (аспект мислення); самостійної діяльності (аспект управління умінням).

2. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усний, письмовий, тестовий.

3. Логічні методи навчання – моделювання, абстрагування, аналізу і синтезу, формалізації, індуктивний, дедуктивний.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Комп'ютери на базі процесорів Intel Pentium Gold G5400, компоненти програмного забезпечення MS Office 365 (Teams, PowerPoint, Word, Excel), електронне освітнє середовище "Віртуальний університет"(на базі платформи Moodle).

9. Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf та «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf.

Поточний контроль	
<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має за мету перевірку засвоєння здобувачами вищої освіти знань з навчальної дисципліни. Для поточного контролю якості знань здобувачів вищої освіти використовуються такі форми: усні опитування та індивідуальні відповіді на семінарських заняттях; підготовка оглядів сучасної спеціальної літератури; тестування за окремими темами курсу; підготовка рефератів (презентацій) до семінарських занять.</p> <p>Оцінювання результатів поточного контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються викладачем при виставленні підсумкової оцінки за диференційований залік.</p>	
Вид робіт	Формат проведення та критерії оцінювання
Тестові завдання	З метою самоконтролю засвоєних знань, курсом передбачено проходження тестових завдань (тестування з кожної теми) у електронному курсі «Віртуального університету». Тестові завдання будуть включені у підсумковий (заліковий) тест.
Робота на семінарському занятті; самостійна робота	Оцінювання здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД».
Підсумковий контроль	
Семестровий контроль (диференційований залік) проводиться у формі тестування в електронному навчальному середовищі Віртуальний університет (50 тестових завдань закритого типу з вибором однієї правильної відповіді). На виконання відводиться 50 хв. (1x50).	

Підсумкова семестрова оцінка обчислюється як сума балів поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою і переводяться в національну (чотирибальну) шкалу (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, для заліків – “зараховано”, “не зараховано”).

Підсумкова семестрова оцінка	
Поточний контроль (50 балів)	Семестровий контроль (диференційований залік) (50 балів)
Семінарські заняття (50 балів)	
Підсумкове тестування – 50 балів (50x1 бал)	

Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до залікової відомості в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, поданих у наступній таблиці.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
------	--------	-------------------------------

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

балів за всі види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C	задовільно	
61-70	D		
51-60	E	незадовільно	
36-50	FX		
0-35	F		не зараховано

10. Політика курсу

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf

Академічні очікування від здобувачів – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування і виконання практичних занять та завдань самостійної роботи.

Політика щодо термінів виконання завдань та ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються у електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють передачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи:

заборгованість із поточного контролю;

заборгованість із підсумкового контролю.

Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом проходження тестових завдань та виконання контрольних робіт згідно із тематичним планом курсу. Ліквідація заборгованості з підсумкового контролю організовується в форматі перездачі екзамену.

Дотримання принципів академічної доброчесності: роботи (завдання) виконуються здобувачами самостійно, ідеї та ініціативи інших авторів використовуються лише при належно оформленому цитуванні.

Поведінка в аудиторії – неприпустимо запізнення та користування телефоном на заняттях, за винятком виконання громіздких обчислень та використанні додаткових програм в освітніх цілях; повага до думки інших колег; дотримання норм культури мовлення та ін.

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

1. Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації) (наказ Міністерства соціальної політики України від 17.08.2016 № 892).
2. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів (наказ Міністерства соціальної політики України від 30.12.2015 № 1261).

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

3. Дягілев О. В. Конституційно-правовий інститут лобізму : вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія / О. В. Дягілев. Харків : Майдан, 2011. 251 с.
4. Збірник державних стандартів соціальних послуг: навчальний посібник / [Упоряд.: **Е.І. Костишин**, В.М. Логвиненко, В.В. Лис, М.Я. Нагірняк, Цюприк А.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД. 2022. 537 с.
5. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K?an=1>
6. Мацкевич Р. М. Політико-правові засади формування інституту лобізму в Україні : монографія / Р. М. Мацкевич. Одеса : Фенікс, 2013. 166 с.
7. Нестерович В. Ф. Конституційно-правові засади інституту лобіювання: зарубіжний досвід та перспективи для України : [монографія] / В. Ф. Нестерович; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2010. 752 с.
8. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI . URL: <https://ukc.gov.ua/dlya-rozdilu-pro-tsentr/dostup-do-publichnoyi-informatsiyi/zakon-ukrayiny-pro-dostup-do-publichnoyi-informatsiyi-vytyag/>
9. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 року № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
11. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/t192671>
12. СемігінаТ. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
13. Слезанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.

11.2. Додаткова:

1. Адвокаційна діяльність та некомерційне лобіювання в Україні: посібник / Прокопенко О.В. Київ: 2017. 82 с.
2. Кірдан О. П. Медіація як складник соціальних навичок та фахових компетентостей майбутніх соціальних працівників / О. П. Кірдан // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського = Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky : наук. журнал. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2023. № 3(144). С. 96-100.
3. Костишин Е. PR-технології в системі закладів соціального захисту населення. *Сучасна парадигма публічного управління* : Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції / За наук. ред. к.е.н., доцента Стасишина А.В. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 17–18 жовтня 2019 р. Львів, 2019. 629 с. С. 571–575.
4. Костишин Е., Дубін М. Комунікативно-мобілізуєчі форми суспільної онлайн-активності у соціальних мережах. *Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

- курсантів та молодих вчених, 9 листопада 2022 р.; [за ред.: Нагірняка М.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С. 119-124. <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/11328>
5. Лях Т, Петрович В., Спірін А. Інструменти соціальної адвокації прав та інтересів вразливих груп населення. *Ввічливість. Humanitas*, Вип. 3, 2022. С. 54-60.
  6. Лехолетова М., Лях Т. Підготовка майбутніх соціальних працівників до адвокаційної діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2020, № 2 (96). С. 135-143.
  7. Представництво інтересів соціально вразливих дітей та сімей : навч. посіб. / А. Бойко [та ін.] ; ред. Т. Семигіна ; Благодійна організація «Соціальна служба "Віфанія"», Школа соціальної роботи ім. В. І. Полтавця НаУКМА. К. : Четверта хвиля, 2004. 216 с.
  8. Проблеми легітимації інституту лобювання в Україні та шляхи їх розв'язання : [матеріали громад. обговорення, м. Київ, 12 жовт. 2009 р.] / Департамент конституційного та
  9. Романова Н.Ф., Мельник І.П. Соціальне партнерство/ Н.Ф. Романова, І. П. Мельник: навчально-методичний посібник. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 238 с. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16040/Melnyk%20I%2C%20Romanov.a.pdf>
  10. Семигіна Т. В. Представництво інтересів / Семигіна Т. В. // Енциклопедія для фахівців соціальної сфери [заг. ред. І. Д. Зверева]. К., Сімферополь: Універсум, 2012. С. 164-166. URL: <http://bit.ly/1xf5lr0>
  11. Семигіна Т. В., Скрипка І. В. Практика колективного представництва інтересів в Україні (на прикладі людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом). *Наукові записки НаУКМА*. 2014. Т. 162 : Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. С. 62–67. URL: <http://bit.ly/1GQQwuX>
  12. Ясинок М. М. Представництво як міжгалузевий інститут: монографія. / М. М. Ясинок, В. А. Кройтор, М. І. Логвиненко. Суми : Мрія-1, 2006. 180 с.

11.3. Інформаційні ресурси:

Національна соціальна сервісна служба України (Нацсоцслужба): <https://nssu.gov.ua/>
Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю: <https://www.ispf.gov.ua/>

Розглянуто на засіданні кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук протокол від «28» серпня 2023 р. №1

РОЗРОБНИК

Доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, кандидат історичних наук наук, доцент

Емілія КОСТИШИН

«28» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, доктор педагогічних наук, доцент

Андрій ЦЮПРИК

«28» серпня 2023 р.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Соціальна робота»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Емілія КОСТИШИН

«28» серпня 2023р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового
інституту психології та соціального захисту

Ірина БАБІЙ

«28» серпня 2023 р.

Дата актуалізації*					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					